

NAŠ DOM

Glasilo slovenske mladine.

Priloga „Slovenskemu Gospodarju“.

Tovarišem—voditeljem.

Pripovedujejo, da je konj Arabcev priučen na klic, kateri je znan samo njegovemu gospodarju in katerega mu zašepeta samoteda v uho, kadar se nahajata v skrajni nevarnosti. Četudi je konj sicer najizbornejša kakovost, vključ temu upliva skrivnostni klic nanj tako, da napne svoje zadnje moči in s hitrostjo, ki je neverjetna, odtegne jezdeca preteči nevarnosti. Tudi mi Slovenci se nahajamo v skrajni nevarnosti. In klic, ki nas more rešiti in ki nas bo rešil, je dobro znan. Imenuje se: z verskim prepričanjem prepojena izobrazba! S tem klicem se ne bomo samo rešili, ampak bomo tudi zaščitili prehiteli svoje nasprotnike.

Med Nemci so nastala zadnja leta nova mladinska društva, ki zasledujejo namen, mladino telesno okrepiti in duševno izobraziti, toda za telesno okrepitev naj skrbijo pred vsem vaje v vojaški obliki in tudi dušna izobrazba je naj nekaka predizobrazba za vojaški stan. Zato tudi vojaška uprava rada pripušča da čustniki prevzamejo v teh organizacijah vodilna mesta. Skratka lahko rečemo, delovanje novih nemških mladinskih organizacij je nekoliko resnejše in pametnejše kakor navadne otroške vojaške igre. Najbolj znana društva te vrste so: Pfadfinder (potosledci), Wandervogel (ptice selivke), Wehrverein (bramborno društvo) itd. Taka društva lahko rastejo v vzduhu nadutih Prusov, ki mislijo, da so sedaj gospodje celega sveta in da morajo vsi Prusi do majhnih otrok v zibelki biti oboroženi, ako hočejo obdržati svoje gospodarstvo.

Nam Slovencem ni treba posnemati pruskonemskih prismojenosti. Kar je dobrega v označenih pruskih mladinskih organizacijah, to itak ponujajo že telovadni odseki našega Orla in mnogoštevilna naša izobraževalna društva. Le eno sredstvo, ki je uporabljajo Nemci ravno v naznačenih organizacijah, bi rad podčrtal ter priporočal našim slovenskim organizacijam, da se ga poslužujejo. To so poučni izleti. Orli kakor izobraževalna društva se jih lahko poslužujejo.

Poučni izleti! Ko grede mimo travnikov, ponovijo prirodoslovje, govorijo o namakanju travnikov, si razlagajo umetna gnojila; med njivami se pa učijo o kolobarjenju, o izmenjavanju in pridobivanju semen ter o pomanjkanju učitelja za poljedelstvo na Slovenskem Stajersku; v vaseh proučujejo, ali so stanovanja proti jugu ali vzhodu obrnjena, ali so hlevi novodobni ali stari škodljivi, in opazujejo, koliko so izdali klici po pravilnih gnojiščih; v gozdu do seveda dobilo gozdarstvo svoje mesto, v vinogradih vinogradništvo itd. Kjer je voditelj najbolj podkovan, tam bo tudi kajpada največ govoril. Sicer pa se je treba že prej temeljito pripraviti na pot, ki se jo misli ubrati. Če je bil prvi izlet dobro pripravljen, bo mladina prosila za nadaljne izlete. Vzbudila se ji je ljubezen do narave in želja, da jo doživi spozna. Taki izleti postanejo vir nove izobrazbe in začetek veselega društvenega življenja.

Vse poskušajte! Kar je dobrega, sprejmite!

Mladina, obujaj spomine!

Nekdaj so naši očetje izročali žezlo knezom, da so vladali čez naš slovenski narod. Minilo je 500 let, ko je slovenski kmet zadnjikrat na Gosposvetskem polju ustoličil kneza Slovencev, Habsburžana Ernsta. Od tistega časa Slovenci nimamo več teh pravic in še mnogo drugih ne. Ko smo prišli v kuaje, kjer sedaj prebivamo, imeli smo celo kneze slovenske krvi. Spomine na te lepe in svobodne čase moramo letos prav pridno obujati in roditi bodo med nami krepko narodno samozavest. Naša mladinska društva pri tem delu napreji! Prirejajmo poučne slavnosti, na katerih se bo govorilo o ustoličenju koroških vojvod v slovenskem jeziku. Tvarino za gradivo najdemo v dr. Grušnovi: „Zgodovina slovenskega naroda“, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja! Mladina napreji!

Za mladeniče.

Za sedanjí čas. Dragi mi „Naš Dom“! Vsakokrat, kadar te čitam, se čutim nekoliko olajšanega, kadar zvem iz tebe o gibanju naše mladine. Zatorej Vas prosim, gospod urednik, sprejmite tudi moje skromne vrstice, namenjene naši ljubi mladini. Na vseh koncih in krajih slovenske zemlje se je začela mladina pridno organizirati in si ustanavljati razna društva. Najbolj pa je mladini potrebna „Sv. vojska“; vsakrati mora biti njen vreden član ako bode mladina trezna, tedaj se bodo polnile bralne sobe in praznilne gostilniške. In to bode res prava sreča. Razum malenkostne udarne si lahko udje „Svete vojske“ prihranijo veliko svoto denarja. V resnici se pa lahko reče „Sveta vojska“, ker njen vsakrati vreden član, se mora borovati z vso svojo močjo in silo zoper najhujšega sovražnika, ki pomori na tisoče in tisoče nesrečnih žrtev. Tudi v naši veliko-nedeljski župniji ni boljše. Ko so žganjarji zvedeli o naši treznosti, so bili kar v „Juftu“. Grajali so gospoda organista z vsami lažmi, kar jih trezni človek niti ne more umeti. Na primer: raznašali so po župniji tudi vest, oziroma laž, da je gospod organist kriv podražanja knopsa. Kaj ne, gospod urednik, ali ni tak človek pomilovanja vreden; ali je bilo to tako „grešno“, da, kadar je imel gospod organist zbirco, so se pustile pri raznih hišah protialkoholne knjižice in drugo dobro berilo? Komu ni bilo za knjižico, zakaj je je pa li vzlet? Mirno bi mu jo vrnil in konec besedij! Mislim tudi, da slavni veliko-nedeljski cerkveni odbor ne bo zameril našemu društvenemu voditelju. Zatorej, pošteni župljani, hitite pod krila „Svete vojske“, kjer ste v varnem zavetju. Z Bogom na delo zoper alkohol! — Velikonedelčan.

Dekliški vrtec.

Spomini. Iz časa, ko sem pokušal v mestih tuje dobrote, ostalo mi je marsikaj globoko vkoreninjeno v srcu. Dopolite mi, drage mladenke, da vam povem žalosten zgled zapeljanega dekleta v tujem svetu. — Nekoga nedeljskega popoldne pridruži se mi v graških ulicah neznano dekle. Ogovori me v mili materinski ni, kar me je prav srčno razveselilo. Po daljšem razgovoru začne mi tožiti svojo nesrečo. „Služila sem v Spielfeldu več let; tam se zagledam v nekega fanta. Ko je ta odšel v mesto, zvalil me je seboj. V Spielfeldu mi je šlo dobro. Pa samo zavoljo njega sem šla sem in postala tukaj nesrečna. Ko to vidi, me začne sovražiti. Tudi službo izgubim in sebi primerne ne najdem. Oh...“ in bridko zajoka. „Ni mi živeti...“, doždeva se mi, jaz moram narediti konec temu življenju, če drugače ne...“, s samomorom. Oh...“ in zakrije plakaje oči. Začnem jo tolažiti in povdarjam grozo samomora. Toda ona tarna dalje: „Oh, jaz ne morem več...“, samo 35 krajevarjev še imam, ne stanovanja, ne hrane, že ves teden se nisem enkrat do silega najedla.“ — „Ali ne greste nič v cerkev“, jo osuplo vprašam. — „O ja, saj grem, pa molit ne morem. Nekega dne bila sem že tako obupana, da sem iskala že priložnosti, utopiti se. Nato grem v cerkev k Mariji Pomagaj. Četudi sem samo jokala, bila sem vendar potolažena za nekaj časa.“ Nato začne vnovič razlagati gorje, ki jo je doletelo, in vnovič jokati. Na potu obstane. „Oh, jaz ne morem dalje...“, jaz si bom končala življenje...“ Potem me spremlja še do mosta ob Kalvariji, tam sva se pa ločila. — Kako je sedaj z njo, ne vem. Dal Bog, da bi nobeni slovenskih deklet ne trebalo kedaj zapeljani tako bridko jokati in zraven skoraj obupati v nadlogah, ki se zlasti v tujem svetu kaj rade pridružijo nesrečnim.

Nedolžnost je tvoja največja lepota
In čistost je tvoje najdražje blago;
Ohrani jo, deklica, skrbno, da zmota
Posvetna ti nikdar je vzela ne bo.

Za dekleta. Na deželni kmetijski gospodinski šoli v Repnjah, postaja Vižmarje na Kranjskem, se zaključijo zimski gospodinski tečaj dne 25. aprila t. l. Letni šestmesečni tečaj pa se prične dne 5. maja t. l. in bo trajal do dne 25. oktobra 1914. Sprejemajo se gojenke, ki so dovršile ljudsko šolo in izpolnile že 14. leto. Učenke ostanejo celi čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje in drugo. Za obrabo pohištva in učil je plačati za cel tečaj enkrat 15 K. Prošnje za sprejem je vlagati pri vodstvu šole v Repnjah. Prošnjam je priložiti zadnje šolsko spričevalo, kristni list in zavestno izjavo staršev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenko skozi celi tečaj v zavodu. Pripomnimo, da se uče gojenke teoretično in praktično vsega gospodinstva, kot: kuhanja, šivanja in krojenja, vzgoje otrok, vrtnarstva, živinoreje, dela na polju in računstva pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev deželnega odbora kranjskega.

Spomin iz šolskih let. Praznično popoldne. Zamišljeno gledam skozi okno v krasno razcvetajočo se prirodo. Tam v vrtu ni gredic bujno cvetočih ključki in nad vse mi ljube polizne vijolice. A gori po bregovih so kar posuti šopki trobentic. Veselo življenje vlada povsod. Otroci se igrajo, skačejo in vriskajo, veseleč se srečnega, brezskrbnega življenja. Komu bi li ne vzradovalo srce pri tem pogledu? I meni se razjasni oko in z veseljem se spominjam raznih dogodkov iz otroških, žal tako hitro minulih blaženih let. Imela sem takrat zvesto, iskreno ljubljeno prijateljico. Vedno sva bili skupaj; marsikako porednost sva učinili in ni je bilo skrivnosti, da bi si je ne zaupali. Često-krat sva zahajali na grajski vrt; njen oče — bil je namreč o-skrbnik v gradu — nama je dovolil, zahajati na grajski vrt, kadar ni bilo gospode v gradu. To vam je bilo veselja in sreče! Vsak kotiček sva povohali, vse pretaknili. Po lepo urejenih gredicah sva trgali cvetlice, se rajši pa — o! Evine hčerke — ako naju vrtnar ni videl, jabolke in hruške, ki so tako vabljivo gledale z vej dol na naju. A nekod bi jo kmalu izkupili. Bil je res vroč poletni, oziroma jesenski popoldan. Prišedši iz soparne šolske sobe, napitive se takoj na grajski vrt. Vrtnarja, njega sva se najbolj bala, ni bilo nikjer v bližini; gotovo je bil na drugem koncu; zakaj vrt je precej obsežen. Takoj začne brezskrbno pobirati jabolka, katerih je v obilici ležalo po tleh. Baš sva napobile žepa in torbice, ko zagledam od daleč — o! groza! — vrtnarja, ki se nama urno bliža. Hitro opozorim prijateljico na nevarnost in bežali sva, da se je kar vse kadilo. Urno zavijemo okoli grajskega in glej srečo: tam v kotičku tik ograje stoji precej velika pasja hišica. Brez pomisleka se zabaševemo notri; takoj nato se prikaže izza vogla vrtnar, jezo preteč. A zastoj se je očitno za porednicama, ki so se mu škodoželjno smejale v pasji hišici. Počakali sva, da je odšel, potem sva se pa urno pobrale domov. Na vrt sva tudi poslej še vedno zahajale, a jabolka niso nikdar več pobirale; zakaj priznati moram, da nama je tu zgoraj opisani dogodek temeljito pregal vse skomline do njih. Vrtnar nama sicer tudi pozneje ni nič rekel, vendar sva se ga še bolj izogibale, zakaj sram naju je bilo. Vse čitateljice „Našega Doma“ iz srca pozdravljam — Jelka ob Savi.

Nekaj odlomkov iz mojega dnevnika. Dne 11. aprila 1914. Kako sem danes v šoli jokala! Se sedita, me pečejo oči. Ko sem pa svo, maši v šolskem postopju (danes je namreč nedelja) čakala na vajo za igro „Lurška pastirica“, postalo mi je dolg čas. A znata si ga okrajšam, si mislim, s katalogom č. s. Franciške. Ker večerj popoldne ni skoro nobena nič znala prirodoslovja, mo je zelo peklo, kakšen red sem dobila. Na svoje veliko veselje takoj najdem svoje ime in, o čuda, „prav dobro.“ Nekaj časa se pregledujem zapisnik, kar se skoro neslišno odpro vrata in, o groza, se pojavi č. sestra! Hitro bacnem katalog po mizi in se delam, kot da brišem prah. Sestra takoj vidi, da ni vse v redu. Začne me iprašerati in privijati, če sem gledala v katalog. Jaz, vsa rdeča, trdim, da ne. A sestra se ne da prepričati in mi nazadnje zagrozi, da, ako še naprej lažem, mi da slab red v vedenju. Po dolgem prigovarjanju naposled priznam in jo prošim odpuščenja, katero tudi dobim. Oh, ti nesrečna laž! Kako imaš kratke noge! Zelo me skrbi, kako se bove jutri gledale s sestro. Ah, naj bo kakor hoče. Lažem pa že nikdar več! — Na veliko soboto drugo leto: Danes sem morala namesto mame nesti jedila „v žegen“, kakor pravimo v našem kraju. Skoro sem počila sava-ga smeha. Ko so bila jedila blagoslovljena, je dekleta takohitro uberejo proti domu, da se je kar kadilo. Jerbas na glavah so kar odskakovali; dekleta mislijo, katera bo najpreje doma, se

še tisto leto omoži! Pa nesreča nikoli ne počiva, tudi na veliko soboto ne. Ena, kosposko napravljena punca se v prevelikem diru upodtakne, pada, jerbas ji pada čez glavo in iz njega se pa zvali najprvo kolač, potem ajce, hren, dve klobasi, nekaj mesa in potem — barhentasto rdeče krilo. Me druga dekleta v smeh, ona pa vsa rdeča, še bolj kot njena kikirja, se hitro pobere s tal, pobese vso ropotiljo nazaj, razven jeje, in jo hitro pobriše nam iz pred oči proti domu. Baharija je kmalu ponizana. — Toni T., Zdobrovska.

Sladka gora. Na Belo nedeljo je zakrli grob 20letno mladenko Marijo Nunčič. Zgodaj je posegla smrt v vrste mladega pevskega zbora, ki ji je v slovo zapel žalostinki pred cerkvijo in na grobu. Mladenke Marijine družbe pa so svoji družbeni tovarišici oskrbile gniljiv pogrebni sprevid, v katerem je množica ljudstva spremila mlado smrtno žrtev na pokopališče, kjer je primeren nagovor zaključil tužno pogrebno slovesnost. — Ko ne pevaš več v zemeljskem zboru, pevaj večno v angelskem koru!

ORLI.

Bratom Orlom Podravskega okrožja. Orlom na Stajerski meji je poverjena velika naloga: odbijati morajo raznovrstne napade, ki Slovincem prete od Nemcev, oziroma nemškutarjev, in raznih protiver-skih strank, med katerimi je „Stajerčeva“ najbolj strupena. Sam sem že dostikrat videl, da so mladeniči tistih družin, v katerih se četa „Stajere“, najbolj surovi, neolikani in „Snops“ je njihov najljubši prijatelj. Zato, bratje, nikar ne obcuje ž njimi, pri njih se gotovo ne bodele nančili ničesar lepega k vojskemu surovosti in pijančevanju. Vsak odsek naj gleda, da bodo člani izpolnjevali načela „Zlate knjige“, kajti v vojski morajo biti vsi vojaki eee misli, ako hočejo doseči venec zmage. Tudi bi bilo svetovati, da bratje predsedniki raznih stajerskih odsekov pregledajo svoje vrste, ali ni morebiti v njih kakšnega izdajalca. Kaj naj store ž njimi, je jasno. — V „Mladost“ vedno čitam, da imajo okrožja posebne seje, h katerim so pozvani vsi okrožni odseki. Želeti bi bilo, da tudi pri nas uvedemo okrožne seje, h katerim bodo pošiljali odseki svoje zastopnike. Tako bo rastla naša edinost in z njo naša nezlomljivost proti sovražnikom. To želi — Orel z Dravskega polja.

Društveni glasnik.

Braslovče. Tukajšnje okrožje Dekliških Zvez je imelo v nedeljo, dne 5. aprila, svoj občni zbor. Zastopane so bile vse zveze razven gomilске. Bile so tudi zastopnice iz Pake. Otvorila je zborovanje ter v navdušenih besedah pozdravila vse navzoče predsednica okrožja Terezija Sketa iz Braslovč. Tajnica Zofija Lukman iz St. Jurija ob Taboru je podala poročilo o delovanju, iz katerega smo spoznali, da je to okrožje eno izmed najdelavnejših na Stajerskem. Slavnostni govornik, pred. g. dr. Hohnjec, je nam jasno dokazal, da je glavni namen dekliških organizacij, vzgojiti dekleta za to, k čemur jih že usposablja ženska narava, namreč za socialno delo, med katero spada skrb za zdravje, potreba bolnikov, skrb za snago in lepoto domačega kraja ter krepost slovenskega ljudstva. Narodno-obrambno delo je tista točka, ki ji Dekliške Zveze morajo posvečevati glavno skrb. Sklep današnjega občnega zbora naj bo, delati na to, da se tudi pri nas v večjem številu osnujejo podružnice Slovenske Straže. Pozdrave je prinesla tudi zastopnica Dekliške Zveze iz Vranskega, Marija Salamon, katera nam je v lepem govoru orisala, kakšna naj bo naša prijaznost proti našim ljudem in nasprotnikom. Katarina Baumgartner je svarila mladenke pred jezičnostjo, naj bi se odstranila zlasti navada, da ne bi dekleta ob nedeljah in pa praznikih postajale pred cerkvijo. Vodjak Marija pozdravi mladenke v imenu braslovške Dekliške Zveze ter razpravlja na to, da je namen naše organizacije: prvič ohraniti in oživiti med nami pravo vero, drugič dobiti nam potrebno izobrazbo, tretjič vne-mati dekleta za pošteno in krepkosto življenje, četrtič voditi nas k skupnemu delu v blagor naše domovine. H koncu je še predsednica, ki je vodila zborovanje, vabila vse brez izjeme pod ta prapor, kajti le tukaj najdejo izobrazbo, pravo veselje in pravo zabavo in da je srečna tista mladenka, katera spozna prelepi namen in pomen naših Dekliških Zvez. Zahvalila se je navzočim, zlasti pred. g. dr. Hohnjecu, domaćim čč. gg. duhovnikom ter želela vsem zvezan in vsaki posebej vse najboljšo.

Smartin v Rožni dolini. Če že drugod ne povsod, vsaj v naši D. Z. vendar tudi pri nas napredujemo. Vedno nas je več. Tudi „Slovenski Gospodar“ že prihaja v vsako boljše hišo. Naj poročam iz našega društvenega delovanja v preteklem četrtletju vsaj najvažnejše. Shod smo imele v cerkvi in društveni sobi za vsak mesec. Vesele smo tukaj poslušale navduševalne govorce za nedolžno in pobožno življenje, zlasti za pravo ljubezen do Jezusa in Marije. V tem smislu so lepo govorile Cigelske, Pečnik in Kovač Anica. Pri božjem grobu smo oba dni po štiri in štiri belobelečene molile, pri veselem vstajenju pa nas je bilo oplet-nih, z gorečimi svečami, gotovo čez sto. Na zadnjem sestanku, dne 13. aprila, smo zopet slišale mnogo podučnega za našo zemeljsko srečo. Pečnik Julka nas je vnela celo za abstinenco, in upamo, da njene želje ne ostanejo neizpolnjene, ampak da se bo res, kar le moreče, storilo, da se tudi pri nas omeji toliko ne-sreč in trpljenja pri našašajoče pijančevanje. Smodej Marija pa je navduševala za geslo „Svoji k svojim!“ ter kazala, kako si Slo-venci in katoličani največkrat sami vzgojimo najkrutejše sovra-žnike svojega milega jezika in svoje svete vere, ako nismo modri in zavedni.

Frankolovo. Naša Zveza je imela v minulem letu 4 shode, pri katerih so nastopali fantje govorniki, so predavali in deklamirali. Sklep skoro vsakega sestanka je bila poštena slovenska pesem, kakor: „Preljuba Frankolska dolina“ in druge. Tudi se je bralo včasih kaj podučnega iz kake stare številke „Našega Do-ma“ in „Zlate knjige.“ Nadalje je vzpizorila Mladeniska Zveza 4 igre in sicer: „Krmnar pri zvitem rogu“, „Zagubljeni sin“, „Ju-naki“ in „Pravica se je izkazala.“ Prvi dve igri so se še enkrat ponovili.

Dol pri Hrastniku. Dne 11. prosinca t. l. se je pri nas u-stanovila Dekliška Zveza, h kateri je takoj v začetku pristopilo čez 40 deklet. Na ustanovnem shodu je govoril viš. g. dr. Josip Hohnjec, ki je s prirojeno veselostjo opisal živahno delovanje D. Z. po Spodnjem Stajerskem in ob enem priporočal, da bi se tu-di me mladenke novoustanovljene D. Z. na Dolu poprijele z vso vsemu versko in narodno-obrambno dela. V odbor so bile iz-voljene: predsednica Marija Grešak, podpredsednica M. Orožen, tajnica Ter. Korbar, namestnica Cec. Knez, knjižničarka Krist.

Huertovim četam v Tamaulipas, grede na pomoč Tampicu. Vstaji v Matamoros so pod poveljstvom Lucija Blanca prestopili ameriško mejo in osvojili mesto Brownsville ob reki Rio grande. Bivši vstaji v Sonovi so napadli ameriško mesto Nogaleo. Amerikanci niso pričakovali takega odpora vsega mehiškega naroda in so odtegnili skoraj vse vojaštvo od meje ter ga postavili pred Veracruz. Ob meji je ostalo le kakih 4000 mož. V Mehiki danes izginjajo vse plemenske in razredne razlike in ves narod stopa strogo discipliniran za vlado, Mehikanci in Indijanci.

O predsedniku republike, Huerti, se govori povsod z veliko spoštljivostjo. Imenovanje njegovega imena vzbuja navdušenje, če se pa čuje ime ameriškega predsednika Wilsona, pa se čujejo kliči: „Smrt žolti zverini!“ — Mehikanski predsednik Huerta je izjavil, da so vsega krivi Amerikanci. Mehika je storila vse, da čuva svojo čast. V 3 tednih spravimo skupaj armado 4 milijonov. Neodvisnost bomo branili, četudi traja vojska 25 let.

Zenske v boj za domovino.

Industrijska in trgovska podjetja v Mehiki kakor v Ameriki odpuščajo delavce, da se morejo pridružiti prostovoljem; gospodarji so jim obljubili, da bodo skrbeli za njihove družine. Delavci se združujejo v močne skupine in tako, s klubom v roki kakor za procesijo, korakajo v vojašnice, da jih tamkaj sprejemajo v vojake. Indijanci, ki so sicer videti zelo mrtvi, se v celih četah, navdušeno vzdikajoč in prepevajoč, ponujajo za vsprejem v vojaško službo. Zenske, delavke, Mehikanke in Indijanke, hodijo v dolgih sprevedih po mestu, vzklikajoč: „Vojna, vojna!“ Nad 5000 žensk se je ponudilo za aktivno vojaško službo in so pripravljene, oditi na okope.

Moč obeh nasprotnikov.

Mehikanska armada šteje sedaj v vojnem času 83.000 mož, ki so vseskozi dobri in izurjeni vojniki ter vsled večnih državljanskih vojn zelo nevarni nasprotniki. — Mehikanska vojna mornarica pa je zelo slaba in obstoji le iz starin malih ladij. — Listi poročajo, da bodo spravili Mehikanci 4 milijone, Amerikanci pa 5 milijonov vojaštva, kar je zelo dvomljivo. Zedinjene države razpolagajo v vojnem času z armado, ki šteje 117.988 mož. Toda njih močstvo je veliko slabše od mehiškega. Imajo pa zato jako izvrstno vojno mornarico, ki daleko nadkriljuje mehiško. Uspeh Zedinjenih držav na morju je torej čisto gotov, med tem ko je njih bojni uspeh na kopnem jako dvomljiv. — Amerika ima 13 dreadnotov, 12 velikih bojnih ladij in večje število močnih križark ter drugih manjših ladij.

Petdesetletnica frančiškanske župnije v Mariboru.

Jutri, dne 1. maja, bo dopolnjenih 50 let, od kar so sinovi sv. Frančiška Asiškega prevzeli vodstvo predmestne župnije Matere Milosti v Mariboru. Sveti Oče so že dne 20. oktobra 1863, svetna vlada v Gradcu pa je že dne 14. marca 1863, dovolila č. o. frančiškanih stajersko-tirolske pokrajine v oskrbo prevzeti slovensko župnijo v Mariboru. Prvi upravitelj je bil rajni č. o. Brunon Jesih, ki je omenjeno slovensko župnijo vladal do 31. avgusta 1873, ko se je povrnil k Sv. Trojici v Slov. gor. za upravitelja tamonje redovne župnije Sv. Trojice. V Mariboru sta mu sledila kot prvi č. o. Evstahij Puntner od l. 1873 do l. 1882, kot drugi pa č. o. Kalist Heric od l. 1882 do l. 1887. Mnogočastiti o. Mansuet Bernardič je upravljal slovensko župnijo samo od l. 1887 do l. 1888, ko je postal provincial stajersko-tirolske redovne pokrajine. Od l. 1888 sem je vodil č. o. Kalist Heric z veliko spretnostjo slovensko župnijo, kateri je preskrbel namesto stare male krasno novo prostorno cerkev, kateri so sv. Oče Pij X. dne 7. novembra 1906 podelili naslov in predprave mlajše bazilike rimskega mesta. Častiti frančiškani so si v tem času pozidali tudi nov samostan, kakoršnega ne glešta nobena njihovih sosednjih pokrajin.

Zato sme mariborski samostan s ponosom gledati na svojo delavnost v prvih petdeset letih svojega obstanka. Naj cvete, raste in se razvija v čast božjo in na slavo pokrajine Sv. Križa.

Kaj bo z državnim zborom?

Predsednik državnega zbora, dr. Sylvester, sklicuje načelnike posameznih državnozbornih klubov za ponedeljek, dne 4. maja t. l., k posvetovanju, da se izrazijo, ali bi kazalo sklicati državni zbor k poletnemu zasedanju ali ne.

Oboroževanje.

Dunajski listi prinašajo vest, kaj bodo vse morale delegacije dovoliti. Najprej se „mora“ izboljšati artilerija. Treba je novih poljskih havbic, kar je menda neizogibno. Ker bi bilo treba 1000 novih havbic z municijo vred, bi bilo treba tudi zato novih kreditov od 80–100 milijonov kron. Ravno tako nujno je ojačenje težke artilerije, težkih havbičnih divizij. S tem pa artilerijsko vprašanje še ni rešeno; izpopolniti je treba tudi trdnjavo in zlasti oblegovno artilerijo. Nadalje je treba izpopolniti prometne, kakor tudi tehnične čete. Brezdvomno se bodo zahtevali v delegacijah tudi večji zneski za izpopolnitev zrakoplovstva. Nadalje je neobhodno potrebno, da se pomnože oddelki strojnih pušk pri kavaleriji. Zahteva se tudi boljši avanzma za častnike. Vojna mornarica bo toplot zahtevala, naj se manj vredne ladje „Monarchovega“ razreda nadomeste z divizijo 4 dreadnoughtov,

kar bi veljalo le 420 milijonov kron. Mednarodni položaj nalaga narodom res ogromne žrtve.

Vojskova nevarnost odstranjena.

Zadnji čas so listi pisali o oboroževanju Rusije ob avstrijski meji. Na stotisoče vojaštva je poslala Rusija v svoje obmejne garnizije. Sedaj pa listi poročajo, da je rusko vojno ministrstvo odločilo, da se ta teden odpusti 485.000 mož mobiliziranega vojaštva. Strah pred vojsko z mogočnim Rusom je torej za sedaj zopet odstranjen.

Gališki deželni maršal umrl.

Dne 15. aprila je umrl, zadet vsled srčne kapi, gališki deželni maršal grof Goluhovski. Zelo veliko je storil za poravnavo narodnostnih sporov med Rusini in Poljaki v Galiciji. Njegov starejši brat je bivši avstrijski zunanji minister.

Grki zapuščajo Albanijo.

General Papulos, poveljnik grških čet v Epiru, je obvestil grški generalni štab, da se je pričelo dne 25. aprila splošno umikanje grških čet iz Epira in da zapusti v par dneh zadnji grški vojak epirsko-albansko ozemlje. — Albanski četaš Isa Boljetinac razglasa, da bo skušal Kosovo polje pridobiti Albaniji in da bo v ta namen pošiljal najodličnejše svoje pristaše pobijati in napadati Srbe na Kosovo. — Albanska vlada je baje ugodila svojim grškim podanikom v južni Albaniji glede njih zahtev v šolskem, prosvetnem in gospodarskem oziru. Radi tega so vstaji odnehali.

Turki morijo in požigajo.

Iz turške Tracije prihajajo strašna poročila o turških grozovitostih in nasilnostih, ki jih izvršuje krvoločni Turek nad kristjanskim prebivalstvom. Ni čuda torej, da prihajajo vedno bolj pogosta poročila o neprestanem izseljevanju Grkov in kristjanov sploh iz Tracije. List „Agence d'Athènes“ piše: V vasi Sultan Cilik so vdrli dne 20. aprila v grško cerkev, in sicer ravno med cerkvenim opravilom. Oropali so duhovnika obleke, izpraznili vse predale, pobrali ves denar in posodo ter nato onečastili v cerkvi več žensk. V Midiji ob Črnem morju je pripravljen parnik, ki bo sprejel od turških oblasti izgnane kristjanske prebivalce iz sosednjih vasi. — V Kurudere pri Lozengradu so vdrli turški roparji, ki so vas oropali in požgali. Mudir sam je ubil lastnorodno kristjanskega duhovnika. Tudi vas Jandiköi je zadela ista usoda. Položaj postaja vedno bolj resen, vse kristjanske cerkve so zaprte in ljudje, ki se strahoma skrivajo pred krutimi Turčini, ki so postali zopet prejšnji roparji in nasilneži, strašno tožijo o neznosnih razmerah.

Nemška grozovitost.

V Mali Aziji grade Nemei Bagdadsko železnico. Te dni je nekaj delavcev-domačinov prosilo pri glavnem inženirju za izboljšanje plače. Inženir je dal delavce napoditi s pasjimi biči. Ko so se ti potem zbrali na železniški progi, je ukazal lokomotivo spustiti nanje. Pri tem je bilo 9 delavcev povoženih, 43 se jih je pa skušalo rešiti s tem, da so skočili v tekočo reko ob progi, kjer so pa vsi utonili.

Volitve na Francoskem.

V nedeljo, dne 26. aprila, so se vršile na Francoskem volitve v državni zbor. Uspeh volitev je ta, da se razmerje v zbornici ne bo nič izpremenilo. Izvoljen je tudi bivši naučni minister Caillaux. Volitve v Parizu so bile mirne. Izvoljeni so skoro vsi voditelji. Vseh kandidatov je bilo 2902. — Večino bodo imeli v novi zbornici zopet radikalni svobodomiselnici. Žal, da katoliške stranke niso dosegle posebnega uspeha, ker so šle v volilni boj, kakor smo že zadnjič omenili, needine. Kake so francoske volitve, lahko sklepamo iz tega, da je bil izvoljen zopet znani Caillaux, kateremu se je dokazalo, da je ogoljufal državo, da je šel kot minister največje oderuhe, da se je dal za to mastno plačati in znano je tudi, da je njegova žena umorila urednika Calmette. Taki ljudje so v liberalni Franciji na krmlu, ker so svobodomiselnici. — Boj se je bil tudi med pristaši 3letne vojaške službe in 2letne. Med izvoljenimi je 168 pristašev 3letne, in 81 pristašev 2letne vojaške službe. Potrebni bi čez 250 ožjih volitev. Poslanecv šteje francoska zbornica 602.

Punt protestantov na Irskem.

Protestantski Ircei in angleški bogataši nočejo odnehati ter zahtevajo, da se nameravana in sklenjena samostojnost Ircev na noben način ne izpelje. Pravljajo se na punt. V pokrajini Ulster se protestantsko prebivalstvo silno oborožuje. Dne 24. in 25. aprila je pripeljal nek parnik iz Kodanja 70.000 pušk in pol milijona patron za Ulstrovce. Prostovoljna mobilizacija protestantov v pokrajini Ulster se je začela. V mestu Belfast in Ulster so ulice polne prostovoljcev. Brzojavne in telefonske zveze so pretrgane. Vlada se pripravlja na odločen odpor.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

3. maja. Nedelja. 3. po veliki noči. Najdba sv. križa. — Evangelij: Jezus napove svoj odhod. Jan. 16, 16-22.
4. maja. Ponedeljek. Florian, m.
5. maja. Torek. Pij V., papež.
6. maja. Sreda. Janez Ev., pred lat. vr.
7. maja. Četrtek. Stanislav, šk.
8. maja. Petek. Prikazen Mihaela nadang.
9. maja. Sobota. Gregor Nac., šk.

Slovenska Kmečka Zveza uljudno vabi na redni občni zbor, ki se vrši dne 3. maja 1914 ob 1. uri popoldne v Celju v dvorani hotela „Beli vol“. Med drugimi govori na občnem zboru voditelj koroških Slovencev dr. Janko Brejc iz Celovca. Slovenci! Slovenke! Pridite v obilnem številu!

Iz sodne službe. Nadoficijal Franc Marinko v Konjicah je premeščen na Laško; kancelist Jakob Peteršinek pa pride iz Kozjega v Konjice. Za kancelista v Kozjem je imenovan orožniški stražmojster Ivan Ratej.

Iz učiteljske službe. Stalni učitelj v Makolah Božidar Gselman je imenovan za učitelja v Petrovčah; provizorični učitelj v Studenicah Ivan Živko je imenovan za stalnega učitelja in provizorična učiteljica v Novistihi Cirila Deleja je imenovana za stalno učiteljico.

* **Zagrebski nadškof umrl.** V ponedeljek, dne 27. aprila, je v Zagrebu umrl nadškof dr. Posilović, star 81 let.

* **Novi kardinali.** Dne 25. maja se bo vršil v Rimu konsistorij, v katerem bo imenovanih 13 novih kardinalov. Izmed avstro-ogrskih škofov postaneta kardinala dunajski nadškof dr. Piffl in knez-primas ogrski dr. Cernoch.

* **Katoliška cerkev.** Po koledarju, ki so ga izdali pallostinski očetje, šteje katoliška cerkev 301 milijon 87.152 duš. Nadškofij in škofij je vseh 1257, od teh jih je v Evropi 637 latinskega in 17 vzhodnega obreda. V Italiji sami je 286 škofij. V Rimu samem je 57 župnij, 365 cerkev in kapelic, 87 moških in 122 ženskih samostanskih naselbin. V Rimu živi 550 svetnikov in 890 redovnih duhovnikov. Katoliških deških šol imajo v Rimu 11 s 1095 in 19 ženskih s 3360 otroci. Vse druge šole so državne brez verouka.

* **General Fejervary.** Umrl je bivši ogrski ministrski predsednik Geza baron Fejervary, zadnji vitez reda Marije Terezije. Rajni general se je udeležil vojsk l. 1859 in 1866 ter je bil cesarju zelo udan.

* **Nova zmaga.** Pri občinskih volitvah v Zetalah pri Rogatecu so zmagali naši pristaši po vročem boju z desetim kandidati; samo 2 liberalca sta še zlezla v odbor. Proti naši kmečki stranki so nastopili združeni liberalci in nemškutarji.

* **Potrjena zmaga.** Občinske volitve pri Sv. Miklavžu blizu Maribora so potrjene. Kakor smo svoječasno poročali, so pristaši Kmečke Zveze, čuvaji slovenskih pravic v mariborski okolici, zmagali v vseh treh razredih. Nemškutarji so vložili ugovor, a so dosegli le dolg nos. Vrlenu županu g. Florjančiču in njegovim pristašem k veličastni zmagi častitamo. Slovenci v mariborskem okraju, posnemajte vrle našinec pri Sv. Miklavžu!

* **Advokati zborujejo.** Liberalni advokati in pa razni drugi frakarji so začeli poskušati svojo srečo v mariborskem in ptujskem okraju. Zadržno nedeljo je sklicalo liberalno politično društvo „Maribor“ zborovanje v mariborski Narodni Dom, na katerem so govorili sami advokatje, in sicer: predsednik dr. Koderman, dr. Vladimir Sernee, ljubljanski advokat dr. Ravnihar in celjski advokat dr. Alojzij Kukovec. Na shod so vabili z velikimi trobentami. Celo „nepri-stransko“ Dramatično društvo je pomagalo agitirati, ko je dalo na svojih razglasnicah nabiti velike rdeče plakate. Posebno so želeli liberalni frakarji dobiti na shod naše kmečko in delavsko ljudstvo. A naši ljudje dobro vedo, kaj nameravajo liberalci. Radi tega niso šli liberalcem na lim. Na shodu je bilo vse polno advokatov, koncipientov, pisarjev, uradnikov, učiteljev, penzionistov, nekaj študentov in le malo število delavcev in železničarjev. Kmet je bil na shodu samo eden, namreč Lingel iz Ruš, ki pa se je za govore liberalnih advokatov tako zanimal, da je skoro ves čas zborovanja sladko dremal na mehkem sedežu. Shoda se je udeležilo tudi nekaj naših pristašev iz Maribora. Kar se tiče govorov, bodi omenjeno, da je imel edino govor dr. Serneca nekoliko jedra. Dr. Ravnihar in dr. Kukovec pa sta mlatila znano liberalno slamo. Hotela sta zborovalce prepričati, da so liberalci edini pravi Slovenci in da se borijo za boljšo bodočnost slovenskega ljudstva. Kako, o sta pa seveda pozabila povedati. Dr. Kukovec je rekel, da se ga graški Nemci in nemški poslanci tako bojijo, da kadar on govori, kar „cvilijo od jeze“. Res, strašno! Samo to je šment, da nemškega civiljenja nismo nič slišali. Kolikor nam je znano, je pač dr. Kukovec skoro-da civilil, ko mu je nemški poslanec Negri pripovedoval ljubeznjivo povestico o kozolecu in da je njegova tašča v Celju volila z Nemci. Kukovec je trdil, da je vse za nič, kar so pridobili naši poslanci poslanci po obstrukciji, edino on, dr. Kukovec, on ve in zna voditi slovensko politiko v Gradcu. Zatorej je treba poslati „klerikalne“ poslanca v penzijo in voliti liberalne advokate. — Take in enake želje so zvenele iz njegovega govora. Dobro si bo naše kmečko ljudstvo zapomnilo, kako stališče zavzema dr. Kukovec glede mirovnihih sodišč; rekel je namreč, da ta naprava ni za naše razmere. Razumemo! Če bi mirovna sodišča po občinah preprečala razne pravde, izgubili bi liberalni advokati velik kos kruha. Dr. Kukovec je svoj govor prednašal jecljaje in videlo se je, da je slab govornik. Nobenega navdušenja, ki je navadno na naših shodih, ni bilo. Nobenega vzdika, le par dremajočih „Živio!“-klicev se je ob koncu izvilo iz vrst advokatov in drugih frakarjev. — Slovenski železničar Medvešek se je ob koncu oglašil k besedi in je hotel nekaj govoriti z ozirom na položaj Sloven-